

กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทผู้ส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน
Exchange Rate Risk Management Strategies of Longan's Export Companies in
Chiang Mai and Lamphun Provinces.

อนัญญา อมรจตุรพร* และโรจนา ธรรมจินดา**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ประกอบการส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ประกอบการส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จำนวน 27 ราย ร่วมกับใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการส่งออกลำไย มากกว่า 10 ปี จำนวน 5 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน แบบใช้เครื่องมือทางการเงินที่ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนส่วนใหญ่ เลือกใช้มากที่สุด คือ สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า และการเปิดบัญชีเงินฝากเงินต่างประเทศ ส่วนกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน แบบไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน ที่ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนทุกราย เลือกใช้ ได้แก่ การใช้เงินสกุลท้องถิ่น (Local Currency) ในการค้าขาย และพบว่ากิจการที่มีขนาดแตกต่างกันมีการเลือกใช้กลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนแตกต่างกัน

ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ส่วนใหญ่ เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ในระดับมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และปัจจัยด้านอัตราค่าธรรมเนียม Premium

Abstract

This study aimed to study examine exchange rate risk management strategies of Longan exporters in Chiang Mai and Lamphun provinces. Questionnaires along with an in-depth interview were used as the tools to collect data from 27 Longan exporters in Chiang Mai and Lamphun provinces, 5 of which were regarded as the large enterprises with over 10 years of experience and expertise in exporting Longan. Data obtained were analyzed by the descriptive statistics i.e. frequency, percentage, and mean.

The findings presented that monetary tools that the majority of Longan exporters in Chiang Mai and Lamphun provinces used were the forward and the foreign currency deposit account; while non-monetary tool that all respondents applied was the use of local currency in trading. It was also found that different sizes of enterprises used different exchange rate risk management strategies. The Longan exporters in Chiang Mai and Lamphun provinces agreed that factor affecting their decision towards selection of the

* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

monetary tool to prevent the exchange rate risk at the highest level was the service of banks and financial institutions; followed by the foreign exchange rate and the rate of premium fee.

บทนำ

หลังจากที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศจากระบบตะกร้าเงิน ซึ่งเป็นระบบที่คิดค่าเงินโดยคำนวณจากเงินทุกสกุลเงินที่มีอยู่ในธนาคารแห่งประเทศไทย มาใช้ระบบอัตราลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ทำให้ค่าเงินบาท เมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ถูกกำหนดโดยกฎอุปสงค์และอุปทานของตลาดเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา มีความผันผวนค่อนข้างมากจากปัจจัยต่างๆ ค่าเงินบาทสามารถแข็งค่าขึ้นหรืออ่อนค่าลงได้ตามภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริง

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การส่งออกมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเพราะเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการส่งออก โดยมีการก่อตั้งสถาบันต่างๆ เช่น ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim Bank) กรมส่งเสริมการส่งออก เป็นต้น ตลอดจนการดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมการส่งออก แต่เนื่องจากภาวะการส่งออกของไทย ในปี พ.ศ. 2562 ต้องเผชิญกับปัจจัยลบหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการชะลอตัวของเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ สงครามการค้าระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีน โดยทั้งสองประเทศมีการออกนโยบายต่างๆ เพื่อสกัดกั้นการค้าระหว่างกัน ตลอดจนมีการเพิ่มและลดอัตราดอกเบี้ย จนพัฒนาเป็นสงครามทางการเงิน เป็นผลให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความผันผวนมากยิ่งขึ้น

โดยในปี พ.ศ. 2562 ค่าเงินบาทมีการแข็งค่าขึ้นสูงสุดในรอบ 6 ปี ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ในภาพรวม เช่น การนำเข้าและการส่งออกสินค้า ซึ่งมีผลต่อระดับต้นทุนการผลิตและกำไรของผู้ประกอบการ ความสนใจและความเชื่อมั่นต่อการลงทุนของนักลงทุน อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศ (GDP) เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์กับเรื่องของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั้งสิ้น กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก คือ กลุ่มสิ่งทอ กลุ่มเสื้อผ้าสำเร็จรูป และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้ทยอยลดกำลังการผลิตและลดเวลาการทำงานของพนักงานลงบางส่วนเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ลำไย มีชื่อสามัญว่า Longan หรือ Lungan เป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของภาคเหนือตอนบน (อนันต์ ดำรงค์สุข, 2547 อ้างถึงใน จริญญา หมิ่นแก้ว, 2553) แหล่งปลูกลำไยที่สำคัญ ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน และตาก พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุด คือ พันธุ์อีตง รองลงมาคือพันธุ์สีชมพู และพันธุ์เป็ยิวเขียว (กรมวิชาการเกษตร, 2551 อ้างถึงใน จริญญา หมิ่นแก้ว, 2553) ลำไยจัดอยู่ในกลุ่มสินค้าส่งออกที่สำคัญทั้งในรูปแบบลำไยสด อบแห้ง แช่แข็ง และลำไยกระป๋อง มูลค่าการส่งออกสูงปีละหลายพันล้านบาท (พาวิณ มะโนชัย และคณะ, 2547 อ้างถึงใน จริญญา หมิ่นแก้ว, 2553) ผลผลิตลำไยสดในแต่ละปี จะใช้บริโภคภายในประเทศเพียงร้อยละ 30 และส่งออกในรูปแบบผลสดและผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 70 (กรมวิชาการเกษตร, 2551 อ้างถึงใน จริญญา หมิ่นแก้ว, 2553)

ส่วนเศรษฐกิจภาคเหนือ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เปิดเผยว่า ประเทศไทยส่งออกลำไยเป็นอันดับ 1 ของโลก จากข้อมูลการส่งออกในปี 2561 ประเทศไทยส่งออกลำไยมูลค่ารวม 27,726.8 ล้านบาท แบ่งเป็นลำไยสด 17,219.3 ล้านบาท ลำไยอบแห้งและแช่แข็ง 10,507.5 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปจีนและบางส่วนผ่านเวียดนามเข้าสู่จีน รองลงมาเป็น อินโดนีเซีย (ลำไยนอกฤดูสู่ตลาดจีน..., ม.ป.ป.)

เนื่องจากธุรกิจส่งออกลำไยมีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินด้วยเงินตราต่างประเทศในวันข้างหน้า จึงไม่สามารถที่จะทราบได้ว่าจำนวนเงินที่จะได้รับในอนาคตจะมีค่ามากกว่าหรือน้อยกว่าจำนวนเงินที่คิดคำนวณจากอัตรา

แลกเปลี่ยนในปัจจุบัน (Spot Rate) ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทผู้ส่งออกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการผลิตและส่งออกลำไยค่อนข้างมาก ว่ามีการปรับตัวอย่างใดในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนไป มีการใช้เครื่องมือทางการเงินหรือไม่ใช้เครื่องมือทางการเงินในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนอย่างไร ซึ่งนำไปสู่การลดความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน และช่วยป้องกันการขาดทุนของบริษัทผู้ส่งออกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ที่อาจจะเกิดจากอัตราแลกเปลี่ยนได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ประกอบการส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการส่งออกลำไยในการเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินและเครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสมกับกิจการในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน
2. สถาบันการเงิน/ผู้ให้บริการทางการเงิน สามารถนำผลการศึกษา ไปพัฒนากลยุทธ์การให้บริการด้านอัตราแลกเปลี่ยน ให้มีความเหมาะสมกับผู้รับบริการมากขึ้น

นิยามศัพท์

กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน หมายถึง เครื่องมือทั้งที่เป็นเครื่องมือทางการเงิน และไม่ใช่เครื่องมือทางการเงินที่นำมาใช้ในการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมการซื้อขายสินค้ากับต่างประเทศ

บริษัทผู้ส่งออกลำไย หมายถึง สถานประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนที่ส่งออกลำไย ไปขายในต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้แนวคิดการบริหารความเสี่ยงทางธุรกรรมที่เกิดจากการทำสัญญาซื้อขายสินค้าหรือบริการระหว่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศ ทั้งโดยวิธีใช้เครื่องมือทางการเงิน และไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน โดยการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

โดยในส่วนของการบริหารความเสี่ยงทางธุรกรรมโดยการใช้เครื่องมือทางการเงิน ประกอบด้วย

- 1) การทำธุรกรรมล่วงหน้า (Forward Transaction) ซึ่งประกอบด้วย เครื่องมือย่อย 3 เครื่องมือ ได้แก่
  - 1.1) สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Currency Forwards) (เป็นข้อตกลงที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการที่จะรับมอบส่งสินค้า เงินตราต่างประเทศ ในราคา (Forward Price) และเวลาที่กำหนดไว้ (Settlement or Delivery Date))
  - 1.2) สัญญาซื้อขายล่วงหน้าในอนาคต (Currency Futures) (สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าผ่านตลาดซื้อขายล่วงหน้า (Futures) มีลักษณะคล้ายกับสัญญา Forward คือ เป็นการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคต แต่มีความแตกต่างตรงที่สัญญา Futures เป็นสัญญามาตรฐาน

(Standardized) และจะทำการซื้อขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้าซึ่งเป็นตลาดกลาง โดยในประเทศไทย คือ Thailand Futures Exchange (TFEX)

1.3) สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) (เป็นสิทธิที่จะซื้อ (Call Options) หรือสิทธิที่จะขาย (Put Options) เงินตราต่างประเทศในอนาคต ด้วยอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้ตกลงไว้ในสัญญา Strike Price ณ วันใดวันหนึ่ง)

2) การเปิดบัญชีเงินฝากเงินต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) (คือ บัญชีเงินฝากสำหรับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ต้องการฝากเงินไว้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ) และ

3) ธุรกรรมสวอป (Swap Transaction) (เป็นการเปลี่ยน (Convert) เงินสกุลหนึ่งไปเป็นอีกสกุลหนึ่ง ณ จุดใดจุดหนึ่ง (One Point in Time) ที่มีข้อตกลงที่จะเปลี่ยนกลับมาเป็นสกุลเดิม (Reconvert) ณ วันที่กำหนดไว้แน่นอน วันใดวันหนึ่งในอนาคต)

ในส่วนของการบริหารความเสี่ยงทางธุรกรรมโดยวิธีไม่ใช่เครื่องมือทางการเงิน มีวิธีการดำเนินการที่นิยมใช้ คือ

1) การป้องกันความเสี่ยงโดยวิธีธรรมชาติ (Natural hedging) (โดยการบริหารรายได้และรายจ่ายเป็นเงินตราสกุลเดียวกัน และให้เวลาในการรับและการจ่ายใกล้เคียงกัน เช่น หากมีรายได้เป็นเงินสกุลหยวน ก็จะนำไปจ่ายค่าสินค้าเป็นเงินสกุลหยวนเช่นกัน เป็นต้น)

2) การใช้เงินสกุลท้องถิ่น (Local Currency) ในการค้าขาย (เป็นการกำหนดและชำระราคา (หรือรับชำระราคา) ค่าสินค้าเป็นเงินบาท) และ

3) การเร่งและยี่ระยะเวลาเรียกเก็บและการชำระหนี้ (Leads and Lags) (เป็นการเร่งการชำระหนี้ เช่น เมื่อคาดว่าเงินตราสกุลนั้นจะมีค่าอ่อนตัว บริษัทพยายามหาทางเร่งเก็บหนี้จากลูกค้าต่างประเทศให้ได้เร็วที่สุด และเมื่อคาดว่าเงินตราสกุลนั้นจะมีค่าแข็งขึ้นบริษัทก็จะพยายามจ่ายคืนหนี้ให้เร็วกว่าระยะเวลาที่ตกลงไว้กับเจ้าหนี้ต่างประเทศ เป็นต้น และการยี่การชำระหนี้จะทำในสถานการณ์ที่ตรงกันข้าม)

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการบริการด้านการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของสถาบันทางการเงินต่างๆ ในประเทศไทย ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Export-Import Bank of Thailand) หรือ Exim Bank และตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ประเทศไทย (Thailand Futures Exchange) หรือ TFEX ไปด้วย และได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมจาก กิตติยา ส่องประทีป (2554) ทักษยา ภูแดง (2549) เดชานันต์ ธนภพ (2552) จันทร์เพ็ญ จิตต์รัตน์เสนีย์ (2549) โชติมา ธนานิธิศักดิ์ (2550) เบญจรัตน์ ทองพันชั่ง (2552) อศินียา ประกิจ (2552) และสุภาวดี ศิริวัฒน์ (2557)

วิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาจะเป็นการศึกษาถึง กลยุทธ์ที่บริษัทผู้ส่งออกสำโงในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน นำมาใช้ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยใช้เครื่องมือทางการเงิน ได้แก่ Currency Forwards Currency Futures Currency Options Foreign Currency Deposit: FCD และ Swap Transaction และ 2) การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน ได้แก่ Local Currency Leads and Lags และ Natural hedging นอกจากนี้ ยังศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ในการป้องกันความเสี่ยง ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และปัจจัยด้านอัตราค่าธรรมเนียม Premium

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ คือ ผู้ประกอบการส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จำนวน 32 ราย (กรมการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา แบ่งเป็น 1) การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม จากประชากร คือ ผู้ประกอบการส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จำนวน 32 ราย โดยได้รับการตอบกลับจากผู้ประกอบการจำนวน 27 ราย (คิดเป็นร้อยละ 84.375 ของประชากร) และ 2) การสำรวจโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จำนวน 5 ราย ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการส่งออกลำไย มากกว่า 10 ปี

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะของธุรกิจ ส่วนที่ 2 ข้อมูลกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินต่างๆ และส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยส่วนที่ 1-3 เป็นมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (checklist) และส่วนที่ 4 เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ และหลักเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย (ซูศรี วงศ์รัตน์, 2546, หน้า 75) ร่วมกับการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่สอบถามเรื่อง กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทผู้ส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนว่า ผู้ประกอบการมีการใช้กลยุทธ์ในการรับมือ กับสถานการณ์ต่างๆ อย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) สรุปผลการศึกษานำเสนอ ในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการศึกษา การอภิปรายผลการศึกษา ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จัดทะเบียนในรูปของบริษัทจำกัด ส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำเนินกิจการมากกว่า 5 แต่ไม่เกิน 10 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี มากกว่า 50 แต่ไม่เกิน 500 ล้านบาท อัตรากำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีของกิจการอยู่ที่ร้อยละ 1-10 มีจำนวนแรงงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 คน ประเทศคู่ค้าหลัก หรือเขตการค้า อยู่ในเขตเอเชียตะวันออก เช่น ประเทศจีน เป็นต้น สกุลของเงินตราที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนทำการค้ามากที่สุด คือ บาท หยวน และดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ส่วนใหญ่บริษัทของผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้เครดิตการค้ากับลูกค้า และไม่มีส่วนลดทางการค้าให้กับลูกค้า

ส่วนที่ 2 ข้อมูลกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

กลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนแบบใช้เครื่องมือทางการเงิน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้มากที่สุด ได้แก่ ได้แก่ 1) สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Currency Forwards) ร้อยละ 40.74 2) การเปิดบัญชีเงินฝากเงิน

ต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) ร้อยละ 40.74 3) สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) ร้อยละ 14.81 และ 4) สัญญาซื้อขายล่วงหน้าในอนาคต (Currency Futures) ร้อยละ 7.41 ตามลำดับ

ในส่วนของกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนแบบไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้ ได้แก่ การใช้เงินสกุลบาท (Local Currency) ในการค้าขาย โดยจัดเป็นกลยุทธ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามทุกราย เลือกใช้ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ การเร่งและยืดระยะเวลาเรียกเก็บและการชำระหนี้ (Leads and Lags) ร้อยละ 40.74

หากจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ (ขนาดของกิจการ) พบว่า กิจการที่มีขนาดต่างกันมีการใช้กลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ดังนี้

1. กิจการทุกขนาด ส่วนใหญ่เลือกใช้กลยุทธ์ การใช้เงินสกุลบาทในการค้าขาย ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

2. กลุ่มกิจการที่มีขนาดเล็ก (รายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ ต่ำกว่า/เท่ากับ 50 ล้านบาท) จะใช้กลยุทธ์การใช้เงินสกุลบาทในการค้าขาย เพียงอย่างเดียว

3. กลุ่มกิจการที่มีขนาดกลาง – ขนาดใหญ่ (รายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ มากกว่า 50 แต่ไม่เกิน 500 ล้านบาท มากกว่า 500 แต่ไม่เกิน 1,000 ล้านบาท และ 1,000 ล้านบาท ขึ้นไป) ส่วนใหญ่นิยมใช้กลยุทธ์ การใช้เงินสกุลท้องถิ่น (Local Currency) ในการค้าขาย ในสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาคือ กลยุทธ์สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Currency Forwards) และการเปิดบัญชีเงินฝากเงินต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) การเร่งและยืดระยะเวลาเรียกเก็บและการชำระหนี้ (Leads and Lags) และกลยุทธ์สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) ตามลำดับ

4. กลุ่มกิจการที่มีขนาดใหญ่มาก (รายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ 1,000 ล้านบาท ขึ้นไป) เป็นกิจการรูปแบบเดียวเท่านั้นที่มีการใช้กลยุทธ์สัญญาซื้อขายล่วงหน้าในอนาคต (Currency Futures)

ร้อยละ 59.26 ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่เคยใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน สาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ใช้เครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน คือ 1) ไม่ต้องการรับความเสี่ยง โดยกิจการรับชำระสินค้าเป็นเงินบาท 2) เงื่อนไขของธนาคารในการให้บริการเครื่องมือทางการเงิน เช่น วงเงินที่มีต่อธนาคาร เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารต้องการ และ 3) ยังไม่มีความเข้าใจในเครื่องมือฯ ที่เพียงพอ ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

ผู้วิจัย ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง ว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน มากน้อยเพียงใด โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด จำนวน 11 ข้อ โดยมีเกณฑ์การวัดความรู้ทางการเงิน ดังนี้

ความรู้ทางการเงินค่อนข้างน้อย มีค่าคะแนนคิดเป็น 0 – 27% (ตอบถูก 0-3 ข้อ)

ความรู้ทางการเงินปานกลาง มีค่าคะแนนคิดเป็น 36 – 64% (ตอบถูก 4-7 ข้อ)

ความรู้ทางการเงินค่อนข้างสูง มีค่าคะแนนคิดเป็น 73 – 100% (ตอบถูก 8-11 ข้อ)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งกลุ่มที่เคยและไม่เคยใช้เครื่องมือทางการเงินในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และปัจจัยด้านอัตราค่าธรรมเนียม Premium ตามลำดับ

โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน มากที่สุด 3 อันดับ คือ 1) ธนาคารเสนอทางเลือกในการบริการในหลายๆ ด้านเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางการเงิน 2) ธนาคารคิดค่าธรรมเนียมให้การทำสัญญาต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ และ 3) การเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีอัตราค่าธรรมเนียมที่ต่ำ และค่าธรรมเนียมที่จ่ายไป คำนึงถึงความเสียหายทางการเงินที่จะเกิดขึ้นกับกิจการ ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทผู้ส่งออกกล้วย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน (จากการสัมภาษณ์เชิงลึก)

ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นและมีการเลือกใช้กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในสถานการณ์และประเด็นต่างๆ ดังนี้

ก. กรณีอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีการขึ้นลงแตกต่างกัน กลยุทธ์ที่บริษัทใช้มีดังนี้

- บริษัทที่ไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน กลยุทธ์ที่ใช้ คือ การเจรจากับลูกค้าว่าขอรับค่าสินค้าเป็นเงินบาท เพื่อไม่ให้มีปัญหาความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

- กรณีส่งสินค้าไปขายที่ประเทศจีน เป็นสินค้าของบริษัทเอง จะทำการโอนเงินเข้ามาพักไว้ในบัญชี FCD เมื่อขายหมด แล้วค่อยๆ แลกกลับมาเป็นเงินบาทโดยดูสถานการณ์อื่นๆ ประกอบ

- บริษัทที่ใช้เครื่องมือทางการเงิน กลยุทธ์ที่ใช้ คือ การพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้น โดยหากอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในแนวโน้มขึ้นสูง (เงินบาทอ่อนค่าลง) ก็จะไม่ทำการซื้อ forward แต่จะรอเงินแลกกลับมาตามราคาตลาดจะได้ราคาสูงกว่าราคาที่ซื้อไว้ แต่หากเงินบาทมีแนวโน้มแข็งตัว จะทำการซื้อ forward กับธนาคารที่มีวงเงิน หรือเจรจากับลูกค้าให้โอนเงินบาทให้ตั้งแต่ปลายทาง เพื่อลดความเสี่ยงจากการผันผวนของค่าเงิน

ข. กรณีที่ลูกค้า มีขนาดของกิจการ แตกต่างกัน (ใหญ่ กลาง เล็ก)

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ใช้กลยุทธ์แบบเดียวกันแม้กิจการของลูกค้าจะมีขนาดที่แตกต่างกัน และมีบางบริษัทที่มีการพิจารณาขนาดของบริษัทร่วมด้วย คือ กรณีลูกค้าเป็นกิจการขนาดใหญ่ มีปริมาณการซื้อขายมาก บริษัทจะให้เครดิตที่นานกว่าบริษัทรายย่อย (บริษัทขนาดเล็ก) และบริษัทรายย่อยจะได้รับระยะเวลาการให้เครดิตที่ต่ำ โดยจะจำกัดจำนวนสินค้าที่สามารถสั่งซื้อได้ หากบริษัทมีการค้างชำระค่าสินค้า ก็จะไม่ดำเนินการส่งสินค้าเพิ่มเติมให้

ค. กรณีที่ลูกค้าอยู่ในประเทศหรือโซนที่แตกต่างกัน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ใช้กลยุทธ์แบบเดียวกัน แม้กิจการของลูกค้าอยู่ในประเทศหรือโซนที่แตกต่างกัน แต่มีบางบริษัทที่มีการพิจารณาใช้กลยุทธ์ในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน เช่น กรณีประเทศอินเดีย ไม่มีการให้เครดิตการค้าในประเทศอินโดนีเซีย จะใช้กลยุทธ์ตามขนาดของกิจการ แต่โดยส่วนมาก เครื่องมือทางการเงินที่เลือกใช้ คือ forward หรือหากลูกค้ายอมรับได้ที่จะโอนเงินให้บริษัทเป็นสกุลบาทตั้งแต่ปลายทาง ก็จะเจรจากับลูกค้าโอนเป็นเงินบาท เพื่อตัดปัญหาเรื่องความเสี่ยงออกไป และในกรณีของประเทศจีนบริษัทส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

ง. เหตุผลในการเลือกใช้บริการเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนจากธนาคารต่างๆ แทนที่จะใช้บริการจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim Bank) หรือตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (TFEX) เนื่องจาก ธนาคารมีการบริการที่เข้าถึงง่ายกว่า สามารถติดต่อสอบถามได้ตลอด

มีพนักงานดูแลบริษัทโดยเฉพาะ มีการให้คำปรึกษาที่ดีกว่า สามารถต่อรองเงื่อนไขได้ และบริษัทมีวงเงินสินเชื่อกับธนาคารอยู่ด้วยแล้ว

อภิปรายผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่เคยและไม่เคยใช้เครื่องมือทางการเงินในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติยา ส่องประทีป (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน กรณีศึกษา อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง และพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องเครื่องมือทางการเงินและการป้องกันความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับต่ำ

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และปัจจัยด้านอัตราค่าธรรมเนียม Premium สอดคล้องกับ กิตติยา ส่องประทีป (2554) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์การป้องกันความเสี่ยงในระยะยาวของผู้ประกอบการ ได้แก่ ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความผันผวน การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ระยะเวลาการให้เครดิตนาน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ประกอบการจะเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีค่าธรรมเนียมต่ำ และเลือกเครื่องมือทางการเงินฯ ตามคำแนะนำของธนาคาร อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ทักษยา ภูแดง (2549) ที่พบว่า ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญคือ ช่วงที่อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากที่สุด ด้านอัตราค่าธรรมเนียมกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ อัตราค่าธรรมเนียมที่เสียไปว่า คุ่มค่ากับความเสียหายทางการเงินที่จะเกิดขึ้นกับกิจการมากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างคำนึงถึงความเหมาะสมของเครื่องมือทางการเงินที่ใช้มากกว่าค่าธรรมเนียม และจะเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีอัตราค่าธรรมเนียมที่ต่ำ แต่จะยอมจ่ายค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูง หากมีความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศค่อนข้างมาก และสอดคล้องกับ สุภาวดี ศิริวัฒน์ (2557) ที่ได้มีการศึกษาเรื่อง การใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงผู้บริหารในสวนอุตสาหกรรมบางกะดี และพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับค่าธรรมเนียมของเครื่องมือทางการเงินฯ ที่เสียไปคุ่มค่ากับความเสียหายทางการเงินที่เกิดขึ้นกับกิจการ และการได้รับความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการและมีเทคโนโลยีที่นำสมัยจากธนาคารและสถาบันการเงิน รวมทั้งการที่ธนาคารคิดค่าธรรมเนียมสัญญาต่างๆ ในอัตราพิเศษ

จากผลการศึกษาที่พบว่า กิจการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี (ขนาด) แตกต่างกัน จะมีการเลือกใช้กลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน ดังนี้

- กิจการขนาดเล็ก (รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า/เท่ากับ 50 ล้านบาท) จะใช้กลยุทธ์การใช้จ่ายเงินสกุลบาทในการค้าขายเพียงอย่างเดียว
- กลุ่มกิจการขนาดกลาง (กิจการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ มากกว่า 50 แต่ไม่เกิน 500 ล้านบาท) ส่วนใหญ่นิยมใช้กลยุทธ์ การใช้จ่ายเงินสกุลบาทในการค้าขาย ในสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือกลยุทธ์สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Currency Forwards) ร้อยละ 30.77 และการเปิดบัญชีเงินฝากเงินต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) ร้อยละ 30.77 การเร่งและยืดระยะเวลาเรียกเก็บและการชำระหนี้ (Leads and Lags) ร้อยละ 30.77
- กลุ่มกิจการขนาดใหญ่ (กิจการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ มากกว่า 500 แต่ไม่เกิน 1,000 ล้านบาท) ส่วนใหญ่นิยมใช้กลยุทธ์ การใช้จ่ายเงินสกุลบาทในการค้าขาย ในสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ กลยุทธ์สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Currency Forwards) ร้อยละ 75.00 และการเปิดบัญชีเงินฝากเงินต่างประเทศ

(Foreign Currency Deposit: FCD) ร้อยละ 75.00 การเร่งและยืดระยะเวลาเรียกเก็บและการชำระหนี้ (Leads and Lags) ร้อยละ 80.00 และ กลยุทธ์สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) ร้อยละ 20.00

• กลุ่มกิจการที่มีขนาดใหญ่ (รายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ 1,000 ล้านบาท ขึ้นไป) เป็นกิจการรูปแบบเดียวเท่านั้นที่มีการใช้เครื่องมือทางการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนทุกกลยุทธ์ ส่วนใหญ่นิยมใช้กลยุทธ์การใช้เงินสกุลบาทในการค้าขาย ในสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ กลยุทธ์สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Currency Forwards) ร้อยละ 75.00 และการเปิดบัญชีเงินฝากเงินต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) ร้อยละ 75.00 การเร่งและยืดระยะเวลาเรียกเก็บและการชำระหนี้ (Leads and Lags) ร้อยละ 75.00 และ กลยุทธ์สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) ร้อยละ 75.00 และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในอนาคต (Currency Futures) ร้อยละ 50.00

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ เดชานันต์ ธนภพ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อการดำเนินกลยุทธ์และวิธีการบริหารความเสี่ยงของผู้ส่งออกไทย พบว่า ลักษณะทั่วไปของธุรกิจ คือ มูลค่ายอดขายมีผลต่อการดำเนินกลยุทธ์ เมื่อเกิดความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์และวางแผนการบริหารความเสี่ยง เมื่อธุรกิจได้รับผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับ Sirpal (2009) ที่พบว่า ความหลากหลายของลักษณะธุรกิจมีผลต่อการเลือกใช้วิธีชำระหนี้ สามารถป้องกันความเสี่ยงด้านต้นทุนในการดำเนินธุรกิจได้ การใช้วิธีการชำระหนี้ต่างๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และสอดคล้องกับ Allayannis & Weston (2001) ที่พบว่า มูลค่าของบริษัท มีผลต่อการป้องกันความเสี่ยงในการใช้เงินตราต่างประเทศ และมีความเหมาะสมในการทำการป้องกันความเสี่ยง สำหรับธุรกิจส่งออก คือ มูลค่ายอดขายของบริษัทมีผลต่อการเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินในการป้องกันความเสี่ยงและสามารถลดผลขาดทุนได้

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาพฤติกรรมการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทผู้ส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อค้นพบดังนี้

• ด้านกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

1. กลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนแบบใช้เครื่องมือทางการเงินที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้มากที่สุด คือ สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Currency Forwards) ร้อยละ 40.74 และการเปิดบัญชีเงินฝากเงินต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) ร้อยละ 40.74 โดยกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางขึ้นไปเท่านั้นที่มีการใช้เครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยง และผู้ประกอบการขนาดใหญ่และใหญ่มาก มีการใช้เครื่องมืออื่นๆ ร่วมด้วย เช่น สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) ร้อยละ 14.81 และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในอนาคต (Currency Futures) ร้อยละ 7.41 ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการยังไม่ได้มีการใช้เครื่องมือทางการเงินอื่นๆ เท่าที่ควร อาจเกิดจากยังขาดความรู้ความเข้าใจและข้อมูลในการเข้าถึงหน่วยงานผู้ให้บริการ ในส่วนของกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนแบบไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้ ได้แก่ การใช้เงินสกุลท้องถิ่น (Local Currency) ในการค้าขาย โดยจัดเป็นกลยุทธ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามทุกราย เลือกใช้ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ การเร่งและยืดระยะเวลาเรียกเก็บและการชำระหนี้ (Leads and Lags) ร้อยละ 40.74

2. กิจการที่มีขนาดเล็ก (รายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ ต่ำกว่า/เท่ากับ 50 ล้านบาท) จะใช้กลยุทธ์การใช้เงินสกุลบาท (Local Currency) ในการค้าขายเพียงอย่างเดียว สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่งออกลำไยมีอำนาจต่อรองสูงกับลูกค้าประเทศจีน เนื่องจากสามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนไปให้ผู้ซื้อเป็นผู้รับภาระแทน แต่อย่างไรก็ตาม

หากสถานการณ์การแข่งขันทางธุรกิจสูงขึ้น อาจทำให้อำนาจต่อรองลดลงได้ในอนาคต ผู้ประกอบการควรพิจารณาใช้เครื่องมือการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การทำธุรกรรมล่วงหน้า (Currency Forwards) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถขยายฐานลูกค้าไปยังประเทศอื่นๆ ได้มากขึ้น ซึ่งถือเป็นการกระจายความเสี่ยง ลดการพึ่งพาจากลูกค้าประเทศจีนเพียงอย่างเดียว

3. กิจการขนาดใหญ่มาก (มีรายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการ 1,000 ล้านบาท ขึ้นไป) เป็นกิจการรูปแบบเดียวเท่านั้นที่มีการใช้กลยุทธ์สัญญาซื้อขายล่วงหน้าในอนาคต (Currency Futures) ซึ่งเป็นสัญญามาตรฐาน (Standardized) และจะทำการซื้อขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้าซึ่งเป็นตลาดกลาง โดยในประเทศไทยคือ Thailand Futures Exchange (TFEX) กิจการที่มีขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ อาจจะไม่มีความรู้เพียงพอในการใช้เครื่องมือผ่านตลาดกลางซึ่งไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์นี้ จึงเป็นผลให้กิจการขนาดเล็ก-กลาง-ใหญ่ไม่มีความพร้อมในการเข้าถึงบริการดังกล่าว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562)

4. กิจการขนาดใหญ่-ขนาดใหญ่มาก (รายได้เฉลี่ยต่อปีของกิจการมากกว่า 500 แต่ไม่เกิน 1,000 ล้านบาท และ 1,000 ล้านบาท ขึ้นไป) บางกิจการเท่านั้นที่มีการใช้กลยุทธ์สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีความซับซ้อนระดับปานกลาง ซึ่งเหมาะกับผู้ประกอบการที่มีความรู้ความชำนาญในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562)

5. จากผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดไม่เคยใช้เครื่องมือธุรกรรมสวอป (Swap Transaction) และพบว่าผู้ประกอบการมีการใช้เครื่องมือ สิทธิซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Currency Options) และเครื่องมือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในอนาคต (Currency Futures) เพียงเล็กน้อย ร้อยละ 14.81 และ 7.41 ตามลำดับ

6. ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ประมาณร้อยละ 60 ไม่เคยใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน คือ การเจรจากับลูกค้าขอรับค่าสินค้าเป็นเงินบาท เพื่อไม่ให้มีปัญหาค่าความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และยังเป็นกลยุทธ์ที่ผู้ส่งออกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนนิยมใช้มากที่สุด

7. สาเหตุที่บางกิจการ (ประมาณร้อยละ 60) ไม่ใช้เครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน คือ 1) ไม่ต้องการรับความเสี่ยง โดยกิจการรับชำระสินค้าเป็นเงินบาท (Local Currency) 2) เงื่อนไขของธนาคารในการให้บริการเครื่องมือทางการเงิน เช่น วงเงินที่มีต่อธนาคาร เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารต้องการ และ 3) ยังไม่มีความเข้าใจในเครื่องมือการบริหารความเสี่ยงที่เพียงพอ

8. ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ที่ใช้เครื่องมือทางการเงิน จะใช้กลยุทธ์การพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้น โดยหากอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในแนวโน้มขึ้นสูง (เงินบาทอ่อนค่าลง) ก็จะไม่ทำการซื้อธุรกรรมล่วงหน้าแต่จะรอเงินแลกลับตามราคาตลาด ซึ่งจะได้ราคาสูงกว่าราคาที่ซื้อไว้ แต่หากเงินบาทมีแนวโน้มแข็งตัว จะทำการซื้อธุรกรรมล่วงหน้ากับธนาคารที่มีวงเงิน หรือเจรจากับคู่ค้าให้โอนเงินบาทให้ตั้งแต่ปลายทาง เพื่อลดความเสี่ยงจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน

9. ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนส่วนใหญ่ ใช้กลยุทธ์แบบเดียวกันแม้กิจการของคู่ค้าจะมีขนาดแตกต่างกัน และมีบางบริษัทที่มีการพิจารณาขนาดของบริษัทร่วมด้วย คือ กรณีลูกค้าเป็นกิจการขนาดใหญ่ มีปริมาณการซื้อขายมาก จะให้เครดิตที่นานกว่าบริษัทรายย่อย (บริษัทขนาดเล็ก)

10. ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนส่วนใหญ่ ใช้กลยุทธ์แบบเดียวกันแม้กิจการของคู่ค้าจะอยู่ในประเทศหรือโซนที่แตกต่างกัน และกรณีของประเทศจีน ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยน

11. เหตุผลในการเลือกใช้บริการเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน จากธนาคารต่างๆ แทนที่จะใช้บริการจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim Bank) หรือตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (TFEX) คือ ธนาคารมีการบริการที่เข้าถึงง่ายกว่า สามารถติดต่อสอบถามได้ตลอด มีพนักงานดูแลบริษัทโดยเฉพาะ ให้คำปรึกษาที่ดีกว่า สามารถต่อรองได้ และบริษัทมีวงเงินสินเชื่อกับธนาคารอยู่ด้วยแล้ว

12. ปัญหา/อุปสรรคในการเข้าถึงการให้บริการเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน จากสถาบันการเงินต่างๆ คือ มีความล่าช้าในบางครั้ง ที่ไม่สามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของธนาคารที่ดูแลบริษัทโดยตรงได้

• **ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน**

1. ผู้ส่งออกลำไยทั้งกลุ่มที่เคยและไม่เคยใช้ จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนต่างๆ ในระดับปานกลาง เท่ากัน

2. ผู้ส่งออกลำไยที่มีรายได้ต่อปีของกิจการแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนต่างๆ ในระดับปานกลาง เท่ากัน

• **ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน**

1. ปัจจัยด้านการบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และปัจจัยด้านอัตราค่าธรรมเนียม Premium

2. ปัจจัยย่อยที่ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนเห็นว่า เป็นปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน มากที่สุด 3 อันดับ คือ 1) ธนาคารเสนอทางเลือกในการบริการในหลายๆ ด้านเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางการเงิน 2) ธนาคารคิดค่าธรรมเนียมให้การทำสัญญาต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ และ 3) การเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีอัตราค่าธรรมเนียมที่ต่ำ และค่าธรรมเนียมที่จ่ายไป คำนึงถึงความเสี่ยงทางการเงินที่จะเกิดขึ้นกับกิจการ

3. ปัจจัยย่อยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่ผู้ส่งออกลำไย เห็นว่า มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนมากที่สุด คือ การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อให้กับลูกค้าต่างประเทศ และระยะเวลาการให้เครดิตแก่ลูกค้าเป็นระยะเวลานาน

4. ปัจจัยย่อยด้านอัตราค่าธรรมเนียม Premium ที่ผู้ส่งออกลำไย เห็นว่า มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนมากที่สุด คือ การเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีอัตราค่าธรรมเนียมที่ต่ำ และค่าธรรมเนียมที่จ่ายไป คำนึงถึงความเสี่ยงทางการเงินที่จะเกิดขึ้นกับกิจการ

5. ปัจจัยย่อยด้านการบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน ที่ผู้ส่งออกลำไย เห็นว่า มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนมากที่สุด คือ ธนาคารเสนอทางเลือกในการบริการในหลายๆ ด้านเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางการเงิน และธนาคารคิดค่าธรรมเนียมให้การทำสัญญาต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทผู้ส่งออกลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

1. จากผลการศึกษา ที่พบว่ากลุ่มกิจการที่มีขนาดเล็ก จะใช้กลยุทธ์การใช้จ่ายเงินสกุลบาทในการค้าขายเพียงวิธีเดียว ดังนั้น กิจการที่มีขนาดเล็กควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยใช้เครื่องมือทางการเงิน เพื่อให้กิจการมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายฐานลูกค้าไปยังประเทศอื่นๆ ต่อไป

2. กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน เช่น การเจรจากับลูกค้าว่า ขอรับค่าสินค้า เป็นเงินบาท นั้นต้องใช้ความเชี่ยวชาญ และความเชื่อใจระหว่างผู้ประกอบการกับบริษัทคู่ค้าอย่างมาก ดังนั้น จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจจึงเป็นสิ่งที่บริษัทต่างๆ ควรยึดถือ ให้ความสำคัญ และนำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทมีความเจริญเติบโตอย่างมั่นคง และยั่งยืนต่อไป

3. จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน มีการเลือกใช้บริการเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน จากธนาคารต่างๆ เท่านั้น ดังนั้น ผู้ประกอบการควรกระตือรือร้นในการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงิน และบริการของสถาบันการเงินอื่น เพิ่มเติม เช่น ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim bank) หรือตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (TFEX) โดยติดต่อผ่านตัวกลาง (Broker) ที่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการมีทางเลือกในการใช้เครื่องมือทางการเงิน ในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ภายใต้สถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สาเหตุที่ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนบางกิจการไม่ใช้เครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนหนึ่งมาจาก เงื่อนไขของธนาคารในการให้บริการเครื่องมือทางการเงิน เช่น วงเงินที่มีต่อธนาคาร เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารต้องการ และ ยังไม่มีความเข้าใจในเครื่องมือทางการเงินที่เพียงพอ ดังนั้น สถาบันการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเงื่อนไขการให้บริการเครื่องมือทางการเงินให้สะดวกในการใช้สำหรับผู้ประกอบการมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมและให้ความรู้กับผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนให้มีความรู้และหันมาใช้เครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน มากขึ้น

2. กรณีที่ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนร้อยละ 60 ไม่เคยใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน อาจเนื่องมาจากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินต่างๆ ในระดับปานกลาง ดังนั้น สถาบันการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งออก และเครื่องมือทางการเงินเพื่อบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่เคยใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินต่างๆ ในระดับที่มากขึ้น และหันมาใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการของตนเองมากขึ้นต่อไป

3. กรณีผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ส่วนใหญ่ เห็นว่า ปัจจัยด้านการบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในส่วนของปัจจัยย่อย 1) ธนาคารเสนอทางเลือกในการบริการในหลายๆ ด้านเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางการเงิน และ 2) ธนาคารคิดค่าธรรมเนียมให้การทำสัญญาต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ นั้น ธนาคารและสถาบันการเงินต่างๆ ควรนำ 2 ประเด็นนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการบริการของธนาคาร/สถาบันการเงิน ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า และจงใจให้ลูกค้าหันมาใช้บริการกับธนาคาร/สถาบันการเงินมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะลูกค้ากลุ่มที่ไม่เคยใช้บริการเครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

4. จากกรณีและผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนส่วนใหญ่ เลือกใช้บริการเครื่องมือทางการเงินในการบริหารความเสี่ยงจากธนาคารต่างๆ แทนที่จะใช้บริหารจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim bank) หรือตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (TFEX) นั้น ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim bank) หรือตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (TFEX) ควรมีการจัดสัมมนาสำหรับผู้ส่งออกเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงได้หลากหลายมากขึ้น

5. จากกรณีและผู้ส่งออกลำไย จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ประสบปัญหาความล่าช้าในการเข้าถึงการใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน จากสถาบันการเงินในบางครั้งนั้น ธนาคารหรือสถาบันการเงินควรส่งเสริมให้มีการอบรม พัฒนาบุคลากรของธนาคารให้สามารถทำงานแทนกันได้ หรือมีระบบตอบรับและให้ข้อมูลกับลูกค้าแบบอัตโนมัติเพื่อให้การให้บริการของธนาคาร/สถาบันการเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์กลางการให้บริการธุรกรรมสวอป (Swap Transaction) สำหรับผู้นำเข้าและผู้ส่งออก ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการทำธุรกรรมสวอป รับและจ่ายเงินตราสกุลต่างประเทศได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

กรมการค้าระหว่างประเทศ. (2562). *รายชื่อผู้ส่งออกลำไยสด ประจำปี 2562*. สืบค้นจาก

http://www2.ops3.moc.go.th/ie/User/ex_re.aspx

กิตติยา ส่องประทีป. (2554). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนกรณีศึกษา อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

จริยา หมั่นแก้ว. (2553). *การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนระหว่างลำไยในฤดูกาลกับนอกฤดูกาล ในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน*. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยลัยเชียงใหม่).

จันทร์เพ็ญ จิตรรัตน์เสนีย์. (2549). *การบริหารความเสี่ยงภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว: กรณีศึกษา บริษัทสามารถคอมเทค จำกัด*. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยลัยเชียงใหม่).

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.

โชติมา ธนานิธิศักดิ์. (2550). *การป้องกันความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยใช้สัญญาขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของตลาดส่งออก กรณีศึกษา : บริษัท อายิโนะโมะโต๊ะ เบทาโกร โพรเซสฟู๊ดส์ [ประเทศไทย] จำกัด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยลัยธุรกิจบัณฑิต).

เดชานันต์ ธนภพ. (2552). *ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อการดำเนินกลยุทธ์และวิธีการบริหารความเสี่ยงของผู้ส่งออกไทย*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยลัยกรุงเทพ).

ทักษิญา ภูแดง. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงของผู้บริหารในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน*. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยลัยเชียงใหม่).

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน*. สืบค้นจาก

<https://www.bot.or.th/Thai/FinancialMarkets/ForeignExchangeMarket/ForeignExchangeHedgingManual/Pages/ForeignExchangeRiskManagement.aspx>

เบญจรัตน์ ทองพันชั่ง. (2552). *ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่แท้จริงต่อมูลค่าการส่งออกผลไม้ของไทย*. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยลัยเชียงใหม่).

ลำไยนอกฤดูสู่ตลาดจีน โอกาสของเกษตรกรไทย. (ม.ป.ป.). *ประชาชาติธุรกิจ*. สืบค้นจาก

<https://www.prachachat.net/economy/news-401799>

สุภาวดี ศิริวัฒน์. (2557). การใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงผู้บริหารในสวอยอุตสาหกรรมบางกะดี.

ในการประชุมวิชาการระดับชาติ เภยจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 4. นนทบุรี: วิทยาลัยราชพฤกษ์.

อัศนียา ประกิจ. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการทำสัญญาขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของผู้ส่งออกในประเทศไทยเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน. (การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

Allayannis, G., & Weston, J. P. (2001). The use of foreign currency derivatives and firm market value.

Review of Financial Studies, 14, 243-276.

Sirpal, R. (2009). The methods of payment and foreign-exchange risk management among firms in Brunei

Darussalan. *The Journal of Risk Finance*, 10, 377-392.